

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 25/4/2023****ΕΡΩΤΗΣΗ:**

Θα μας πείτε το ονοματεπώνυμό σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Γιάννης Κραουνάκης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πείτε μας λίγο για το πού μεγαλώσατε, πού γεννηθήκατε, τα παιδικά σας χρόνια.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Λοιπόν, εγώ συνελήφθην στην Κρήτη και γεννήθηκα στα προσφυγικά της Καισαριανής. Έχω διπλή καταγωγή, μισός Κρητικός – μισός Μικρασιάτης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από πού Μικρά Ασία;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Από τα Βουρλά της Μικράς Ασίας. Γεννήθηκα και μεγάλωσα στην Καισαριανή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σε ποιον δρόμο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στην οδό Μοσχονησίων γεννήθηκα, στην οδό Βουτσά μέχρι τα 7 μου χρόνια και στην οδό Χρήστου Λαδά, σημερινή Ηρώων Πολυτεχνείου, μέχρι αρκετά χρόνια, μέχρι το '98 σχεδόν. Παντρεύτηκα δύο φορές. Να τα πω και αυτά;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Περιμένετε, είμαστε σε πιο μικρή ηλικία. Οι γονείς σας τι δουλειά έκαναν;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ο πατέρας μου ήταν υπάλληλος της ΔΕΗ μέχρι το '69 που απολύθηκε από τη Χούντα και η μάνα μου νοικοκυρά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχε σπουδάσει ο μπαμπάς σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι πολιτικές πεποιθήσεις κυριαρχούσαν στο σπίτι σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Βενιζελικός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ο πατέρας σας και ο παππούς σας.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Και ο παππούς, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η μαμά σας; Ουδέτερη;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Η μαμά μου δεν είχε ιδιαίτερες πολιτικές πεποιθήσεις, δηλαδή από το σόι της μάνας μου δεν ξέρω να είχαν εκδηλωθεί κιόλας. Ο παππούς μου ήταν της Εκκλησιάς άνθρωπος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, ναι. Αδέρφια;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αδέρφια μαζί με εμένα ήμασταν συνολικά επτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Α, ήσασταν πολλά. Τα αδέρφια σας με τι ασχολήθηκαν στην πορεία της ζωής τους;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Με διάφορες δουλειές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κανένας μηχανικός;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, ο μοναδικός μηχανικός ήμουν εγώ. Η μία αδερφή μου δασκάλα, οι δύο άλλες αδερφές μου τελείωσαν το τότε Γυμνάσιο, ηλεκτρολόγος ο μεγάλος αδελφός και στη ΔΕΗ οι άλλοι δύο, τέλος πάντων, ας μην ασχοληθούμε πολύ με τα αδέρφια μου γιατί τρία από αυτά τα έχω χάσει ήδη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εντάξει. Σχολείο πού πήγατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σχολείο στην Καισαριανή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σε ποιο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στο 1^ο Δημοτικό της Καισαριανής και στο νεο-ιδρυθέν μεικτό Γυμνάσιο Καισαριανής. Πρώτη Γυμνασίου στο 7^ο στο Παγκράτι και από τη Β' Γυμνασίου μέχρι την ΣΤ' Γυμνασίου στην Καισαριανή. Εμείς δεν είχαμε λύκεια τότε, κάποια στιγμή με τη μεταρρύθμιση του Παπανδρέου πήγαν να μας κάνουνε λύκειο αλλά το κόψανε μετά επί Χούντας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γεννηθήκατε το '52;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το '51.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το '51. Πώς αποφασίσετε να βάλετε τη Σχολή των Τοπογράφων Μηχανικών;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Έδινα για Πολυτεχνείο. Με τις μονάδες τις οποίες έπιασα μπορούσα να έχω περάσει και Πολιτικός της Θεσσαλονίκης αλλά ξέροντας και τις οικονομικές δυσχέρειες του πατέρα μου, είχε απολυθεί από την χούντα, τότε προτίμησα να

βάλω τις έξι σχολές της Αθήνας πρώτα και μετά τους Πολιτικούς της Θεσσαλονίκης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι οποίες ήταν ποιες;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι τις πέντε, αρχιτέκτονας δεν είχα βάλει. Ήταν πολιτικοί μηχανικοί, μηχανολόγοι, χημικοί, μεταλλειολόγοι, δεν έδινα έτσι και αλλιώς αρχιτεκτονική, σχέδιο, και πέμπτη σχολή είχα βάλει τους τοπογράφους και μετά έβαλα τις επαρχιακές σχολές για λόγους οικονομικούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μπήκατε στην τέταρτη;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Και πέρασα στην πέμπτη σχολή, στην σχολή τοπογράφων της Αθήνας με αρκετά καλή θέση. 10^{ος}, αν θυμάμαι, 10^{ος} – 12^{ος}, κάπου εκεί πρέπει να ήμουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχετε με πρώην συμφοιτητές σας το ίδιο story, δηλαδή θέλατε κάτι άλλο και οι τοπογράφοι κάπως προέκυψαν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν ήταν πρώτη επιλογή.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, όχι, δεν ήταν πρώτη επιλογή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τότε ήταν μία σχολή στο Πολυτεχνείο που δεν είχε πάρα πολύ αίγλη, έτσι δεν είναι;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ήταν η χειρότερη. Οι προσδοκίες από τη σχολή δεν ήταν αυτές τις οποίες ήθελε ένας μαθητής που με τα σημερινά δεδομένα θα μπορούσε να ήταν αριστούχος. Έτσι; Μιλώντας με τα σημερινά δεδομένα. Με εκείνα τα δεδομένα εκείνης της εποχής ήμασταν η έκτη, έβδομη, όγδοη σχολή του κύκλου μας, δέκατη, ξέρω εγώ, κάπου εκεί. Γιατί ήταν και περιορισμένες οι σχολές τότε στην Ελλάδα. Τότε δίναμε με αναλογία 1 προς 7. Δηλαδή περνούσε ο ένας στους εφτά. Με θέματα πολύ δύσκολα στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Και σίγουρα ήταν αυτή η οποία έπετο όλων των άλλων σχολών και σε υστεροφημία, δηλαδή το τι μπορεί να προσδοκά κανένας όταν τελειώσει τη σχολή αλλά και σε θέμα σπουδών. Ήταν τετραετής η φοίτηση ενώ στο υπόλοιπο Πολυτεχνείο ήταν πενταετής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και αυτό ήταν ένας από τους λόγους που κινητοποιηθήκατε, που συσπειρωθήκατε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ουσιαστικά στη διάρκεια της φοιτητικής μας πορείας και με αφορμή και αυτό, με αφορμή και αυτό, έτσι; Δεν ήταν ουσιαστικά η αφορμή αυτό αλλά όταν ξεκίνησε η αναταραχή στα πανεπιστήμια, εκείνη την περίοδο υπήρχε το «Μικρό Πολυτεχνείο» που λέγανε, το οποίο έβγαζε μηχανολόγους και πολιτικούς. Ας πούμε κάτι σαν τα προ-ολίγου ΤΕΙ.

Αναβαθμίστηκαν κάπως, επί Χούντας αυτά όλα, αναβαθμίστηκαν κάπως τα δικαιώματα αυτών και άρχισαν και αντιδρούσαν οι πολιτικοί μηχανικοί και οι μηχανολόγοι. Με αυτή την ευκαιρία βρήκαμε και εμείς τότε την ευκαιρία να αρχίσουμε να μιλάμε για πενταετία και για πρόγραμμα, νέο πρόγραμμα σπουδών στο οποίο να μπει μέσα και το Κτηματολόγιο το οποίο αυτό ουσιαστικά ήταν το προσδοκώμενο. Οι καθηγητές της σχολής και οι βοηθοί τους και από τις έδρες όλες εκείνης της περιόδου, μας λέγανε για τις προοπτικές της σχολής όταν θα βγούμε, ότι κάποια στιγμή θα λειτουργήσει το Κτηματολόγιο στο οποίο, αν λειτουργήσει, για τα επόμενα πενήντα χρόνια, όπως και έγινε δηλαδή, θα έχουμε δουλειά.

Δηλαδή το ζητούμενο όλων των τελειοφοιτών μιας σχολής, της οποιαδήποτε σχολής, είναι να έχει επαγγελματική αποκατάσταση. Τότε δεν υπήρχε το σημερινό πρόβλημα. Τότε υπήρχαν πολύ λίγες σχολές μηχανικών στην Ελλάδα και όσοι τελειώνανε στο εσωτερικό κι όσοι είχαν τη δυνατότητα να πάνε στο εξωτερικό ήταν λίγοι και ήταν, να το πούμε, περιζήτητοι. Όλοι οι μηχανικοί, ανεξαρτήτως ειδικότητας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και υπήρχε και φοβερή ανάπτυξη.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Έτσι, υπήρχε η ανάπτυξη, η ανοικοδόμηση η βιομηχανοποίηση υπήρχαν όλα αυτά. Κυρίως ήταν λίγοι. Δηλαδή, αν θυμάμαι καλά, πρέπει να βγαίνανε 600-700 μηχανικοί κάθε χρόνο. Όλων των ειδικοτήτων μηχανικοί. Αρκεί να συγκρίνει κανένας τα νούμερα, εγώ που αν θυμάμαι καλά είχα αριθμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου 20.000, κάπου εκεί, 20.000 κάτι. Από το '23 που ιδρύθηκε το Τεχνικό Επιμελητήριο μέχρι το '75 που γράφτηκα εγώ στο Επιμελητήριο για 50 χρόνια 25.000 μηχανικοί είχαν περάσει. Τώρα έχουν φτάσει κοντά τις 200.000. Δηλαδή τα επόμενα πενήντα χρόνια από τους 25.000 πήγαμε άλλες 175.000.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Διπλασιάστηκαν, ναι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Οκταπλασιάστηκαν μάλλον οι μηχανικοί. Δεν υπήρχε δηλαδή, δεν ήταν τόσο έντονο το φαινόμενο της ανεργίας των αποφοίτων αλλά θέλαμε και μία εξασφάλιση, τι θα κάνουμε. Κατ' αρχήν δεν ξέραμε, οι περισσότεροι που περνάγαμε σε αυτή τη σχολή, ποιο είναι το αντικείμενο μας, τη συνέχεια, έτσι; Να τα λέμε τα πράγματα όπως είναι.

Μπήκαμε μέσα και τα πρώτα μαθήματα εκεί που μας λέγανε οι καθηγητές τι θα βγούμε, τι θα συναντήσουμε κ.λπ. ακούγαμε και ψαχνόμασταν. Πάρα πολλοί από

εμάς προγραμματίζαμε να ξαναδώσουμε εξετάσεις για να περάσουμε σε μία καλύτερη σχολή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς τι θέλατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αποφάσισα να μείνω. Επειδή η πρώτη δική μου προτίμηση ήταν οι χημικοί μηχανικοί, αποφάσισα ότι προκειμένου χημικός, πιο καλά να πάω τοπογράφος. Το αποφάσισα από το πρώτο κιόλας έτος αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πάμε λίγο στα προσωπικά σας. Είσαστε 18 χρονών, μένετε Καισαριανή, η σχολή σας είναι Πολυτεχνείο, φαντάζομαι πηγαίνετε με το λεωφορείο ή με τα πόδια, πώς;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Λεωφορείο, λεωφορείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι τύπος ήσασταν; Τι παιδί ήσασταν; Είχατε παρέες, ήσασταν κοινωνικός; Η παρέα σας ήταν από την Καισαριανή, από τις σχολές;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Για ένα πράγμα το οποίο έχω μετανιώσει στη ζωή μου, από τα λίγα πράγματα, είναι που δεν δήλωσα τη σχολή των πολιτικών μηχανικών, δεν έβαλα τις σχολές όπως ήταν η πραγματική τους αξία και να έχω περάσει Θεσσαλονίκη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Γιατί. Γιατί έχασα φιλίες. Περιορίστηκα στις φιλίες που είχα στην Καισαριανή. Δηλαδή ναι μεν ήμουν φοιτητής στο Πολυτεχνείο αλλά οι παρέες μου ήταν στην Καισαριανή με τους φίλους μου, τους συμμαθητές μου, οι οποίοι είχαν περάσει σε διάφορες άλλες σχολές. Και ήμασταν μία τάξη που βγήκε τότε από το Γυμνάσιο Καισαριανής για την οποία ακόμα καμαρώνει το Γυμνάσιο Καισαριανής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Γιατί στους 34 που τελειώσαμε γύρω στους 25 είχαμε περάσει σε καλές ανώτατες σχολές, ιατρικές, φιλολογικές, νομικές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρένων ήταν;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αρένων – θηλέων. Ήταν το πρώτο μεικτό γυμνάσιο που έγινε στην Αττική. Το πρώτο μεικτό γυμνάσιο που έγινε στην Αττική ήταν το Γυμνάσιο Καισαριανής σαν νέο γυμνάσιο και το τελευταίο γιατί η χούντα τα γύρισε όλα πίσω. Στην μεταπολίτευση οι συγχωνεύσεις.

Και έχοντας περάσει περίπου 25 σε ανώτατες σχολές διατηρήσαμε μία επαφή την οποία τη διατηρούμε ακόμα και μέχρι σήμερα. Δηλαδή σήμερα έχουμε φτάσει τα 70 χρόνια και ακόμα κάνουμε παρέα. Εχθές δηλαδή και προχθές, ας πούμε, βγήκα με φίλους από τότε. Στο χωριό μένω με φίλο που μετακόμισε μαζί μου στο χωριό. Ήρθε και αυτός στο χωριό και μένει.

Και έτσι στερήθηκα τη δυνατότητα να έχω φίλους φοιτητές, συμφοιτητές. Έκανα κάποιες παρέες με ανθρώπους...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε ονόματα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Που να ήσασταν πιο στενά, έτσι, πιο κολλητοί.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όλους αυτούς και στη συνέχεια και μετέπειτα, δηλαδή τον Γιάννη τον Αλαβάνο, τον Μίμη τον Ανδρουλάκη, τον Γιάννη τον Νυσταζάκη, τον Ηλία τον Κατωπόδη, για τον οποίο πήγα και μάρτυρας υπεράσπισης, τον Λαγγούση, τον Περικλή, τον Γαλλιδακή, τον Μαρούκη τον γνώρισα μετά.

Με πάρα πολλούς από αυτούς κάναμε παρέα αλλά στα πλαίσια των ωρών διδασκαλίας του Πολυτεχνείου και στα διαλείμματα, όχι τίποτα παραπέρα. Αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Βέβαια σε αυτό που λέτε ότι χάσατε φιλίες, αν είχατε πάει Θεσσαλονίκη θα είχατε χάσει το Πολυτεχνείο.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σίγουρα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δηλαδή κάτι κερδίσατε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Έγινε όμως και εκεί Πολυτεχνείο. Δεν είναι το ίδιο Πολυτεχνείο. Θα είχα χάσει αυτό. Εντάξει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Λέγαμε πριν ότι, μου λέγατε ότι ουσιαστικά οι κινητοποιήσεις των φοιτητών σιγά – σιγά ξεκίνησαν με αφορμή δύο πράγματα, το ένα ήταν η κηδεία του Σεφέρη γύρω στο '71;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Καλοκαίρι του '71, τώρα δεν θυμάμαι μήνα ακριβώς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και το άλλο ήταν η δημιουργία τοπικών συλλόγων.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Των τοπικών φοιτητικών συλλόγων.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, Κρητών, Αρκάδων.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Κρητών, Ακαρνάνων, Αρκάδων, όλα αυτά, όλοι αυτοί οι σύλλογοι που δημιουργηθήκανε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η κηδεία του Σεφέρη πείτε μας γιατί ήταν ορόσημο.

Είχατε πάει;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι. Η κηδεία του Σεφέρη ουσιαστικά ήταν μία διαδήλωση κατά της Χούντας. Ο κόσμος φώναζε «Δημοκρατία». Είχε προηγηθεί, βέβαια εγώ ήμουν μικρός τότε, δεν είχα πάει σε αυτή, η κηδεία του Παπανδρέου το '68. Η επόμενη αντίδραση κατά της Χούντας ήταν η κηδεία του Σεφέρη το '71, το καλοκαίρι του '71. Τώρα δεν θυμάμαι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού έγινε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στη Μητρόπολη και στο 1^ο Νεκροταφείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι θυμάστε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Την πορεία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από τη Μητρόπολη.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Από τη Μητρόπολη στο 1^ο Νεκροταφείο την πορεία και τα συνθήματα τα οποία πέσανε. Κυνηγηθήκαμε βέβαια όσοι είχαμε πάει εκεί. Δεν νομίζω να ήταν οργανωμένο. Ο καθένας πήγε επειδή πίστευε ότι πρέπει να πάει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς πώς και πήγατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μαθαίνοντας ότι γίνεται η κηδεία. Δεν με παρακίνησε κάποιος. Από μόνος μου μαζί με φίλους από την Καισαριανή βρεθήκαμε εκεί. Να πω ότι η Καισαριανή είναι γνωστό ότι είναι η πιο αριστερή περιοχή της Αθήνας. Είχαμε μεταξύ μας οι φίλοι, δεν μπορώ να το πω αντιδικτατορική δράση, κανένα σύνθημα να γράψουμε καμιά φορά σε τοίχο νύχτα, άντε να τραγουδήσουμε κανένα Θεοδωράκη. Αυτή ήταν η αντιδικτατορική μας δράση. Δηλαδή να είμαστε σε καμιά ταβέρνα και να πούμε κανένα τραγούδι του Θεοδωράκη.

Ένας φίλος μας μόνο διέθετε αυτοκίνητο και γράφαμε κασέτες. Εγώ είχα την τύχη να έχω αδερφό ο οποίος δούλευε στα καράβια και είχε ένα καλό στερεοφωνικό συγκρότημα και μου έστελνε και άδειες κασέτες, δίσκους τους οποίους τους φέρναμε με παραπονημένα εξώφυλλα και γράφαμε πάρα πολύ Θεοδωράκη τον οποίο μοιράζαμε στις κασέτες εκείνες τις μεγάλες του

αυτοκινήτου ή τις μικρές του αυτοκινήτου και που ακούγαμε όταν φεύγαμε από τη Αθήνα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού τα μοιράζατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σε διάφορους φίλους.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μεταξύ σας.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Που ξέραμε βέβαια τι είναι, γιατί φοβόμασταν και τον ίσκιο μας.

Θα σου ένα περιστατικό για να γελάσεις. Πήγαινα και στο γήπεδο, έτσι; Ήμουν και Ολυμπιακός και πήγαινα και στο γήπεδο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ολυμπιακός, ε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όχι ΑΕΚτζής.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι βέβαια. Έχουμε πάει στο γήπεδο με έναν φίλο από την Καισαριανή και καθόμαστε, παίζαμε τότε με μία ξένη ομάδα. Δεν θυμάμαι τώρα να σου πω λεπτομέρειες. Και βλέπουμε τις σημαίες που είχαν αναρτήσει στο γήπεδο. Παράλληλα συναντήσαμε και έναν συμφοιτητή μας στο γήπεδο, τον Γιώργο, μου φαίνεται τον λέγανε, αν θυμάμαι καλά, Μαστοράκος.

Τώρα είναι δικό μας αυτός, δεν είναι δικός μας; Δεν ήξερα τον άλλον από παιδί, δεν τον ήξερα, δεν είχα κάνει παρέα, δεν είχα συζητήσει ποτέ μαζί του. Συμφοιτητής από το ίδιο έτος. Και μας λέει αυτός: εκείνη είναι η ελληνική σημαία, εκείνη είναι η αυστριακή, εκείνη εκεί είναι η ουγγαρέζικη που ήταν ο διαιτητής, η άλλη παραδίπλα, που ήταν μία σημαία της Χούντας, ποιας χώρας είναι; Ειρωνικά το έλεγε βέβαια και ο άνθρωπος προσπαθούσε να πιάσει μία άλλου είδους επαφή μαζί μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ωραίος.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τι να απαντήσουμε τώρα; Καταλαβαίνεις ότι ερχόμασταν σε μία δύσκολη θέση ακόμα και με τον άνθρωπο με τον οποίο καθόμασταν στα ίδια θρανία πολλές φορές. Δεν ξέραμε τι είναι. Θυμάμαι μια φορά, θα σου πω μία ιστορία...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ούτε αυτός ήξερε τι ήσασταν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ούτε αυτός ήξερε τι ήμασταν και προσπαθούσε και αυτός να βρει μία άκρη, μία σύνδεση. Θυμάμαι μια φορά καθόμασταν στο κυλικείο με τον Μίμη τον

Ανδρουλάκη, τον γνωστό Μίμη, έτσι; Και συζητάγαμε, η διπλανή παρέα συζητούσε ποδοσφαιρικά, Ολυμπιακός, Παναθηναϊκός και δεν ξέρω εγώ τι άλλο. Και πετάγεται ο Μίμης και λέει «Ρε δεν έχετε τίποτα άλλο να συζητήσετε; Τόσα άλλα πράγματα γίνονται. Για το ποδόσφαιρο θα συζητάτε;». Γύρισα, τον κοίταξα. Έτσι ήταν η πρώτη μου επαφή με τον Ανδρουλάκη, πολιτική επαφή με τον Ανδρουλάκη, ήταν αυτή. Και λέω όπα, εδώ είναι κάποιος ο οποίος ανοίγεται.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ανοίγεται.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ανοίγεται. Έτσι και με το άλλο το παιδί ήρθαμε σε επαφή. Κάπως έτσι ερχόμασταν σε επαφή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυθόρμητα και διστακτικά.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι και διστακτικά και έλεγες τώρα μήπως είναι και πράκτορας της ασφάλειας;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, θα μπορούσε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Θα μπορούσε να είναι και πράκτορας της ασφάλειας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς αισθανόσασταν όταν κάποιος σας έκανε ένα τέτοιο άνοιγμα, υπήρχε ο φόβος αλλά αισθανόσασταν μία ανάταση;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, έλεγες υπάρχουν και άλλοι σαν και εμένα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς εξ αρχής από το '67 ήσασταν...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Η πρώτη μου επαφή με την Χούντα ήταν όταν ο πατέρας μου ξεκίνησε για δουλειά και γύρισε. Το έχω γράψει και αρκετές φορές στο Facebook. Έφυγε για τη δουλειά και γύρισε πίσω. Μπαίνοντας τραγουδώντας «Μαύρη είναι η νύχτα στα βουνά». Του λέει η μάνα μου «Τι συνέβη;». Εμείς ακόμη δεν είχαμε ξυπνήσει καλά – καλά. Αυτή ήταν η πρώτη επαφή που είχα με τη Χούντα.

Η δεύτερη, αμέσως η δεύτερη επαφή ήταν μετά από λίγο που σηκωθήκαμε και βγήκαμε έξω που βλέπω δύο μεροκαματιάρηδες από τη γειτονιά με τις χειροπέδες να τους πηγαίνουν οι ασφαλίτες στο τμήμα. Αυτό καθόρισε και τη ζωή μου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί; Με ποιον τρόπο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αδικία. Ήξερα ότι ήταν δύο ήσυχoi άνθρωποι. Ήταν ΚΚΕ. Δεν ήξερα τότε ούτε καν με ενδιέφερε. Τότε ήμουν 16 χρονών παιδί. Δεν ήξερα και πάρα πολλά από όλα αυτά. Παρά το ότι μεγάλωσα σε μία γειτονιά, παρά το ότι ήξερα τον Θεοδωράκη, είχα γνωρίσει τον Θεοδωράκη τότε.

Υπήρχε στην Καισαριανή η ΦΕΝ, Φιλοπρόοδη Ένωση Νέων, κάπως έτσι λεγόταν, κάτι σαν τους Λαμπράκηδες. Εσωτερικά δικά τους είχαν και είχαν χωρίσει. Από τη μία ήταν η Νεολαία Λαμπράκη και από την άλλη ήταν η ΦΕΝ στην οποία συμμετείχε ο ο Αντώνης Καλογιάννης. Απέναντί μου έμενε ο Αντώνης. Και ξέρω πώς έγινε τραγουδιστής ο Καλογιάννης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ήθελε να κάνει μία περιοδεία ο Θεοδωράκης στη Ρωσία, στη Σοβιετική Ένωση τότε, και κύριο τραγουδιστή είχε τον Γιάννη Πουλόπουλο. Για κάποιους λόγους, δεν ξέρω, τσακωθήκανε. Δεν ξέρω τι ακριβώς έγινε και δεν πήγε. Και έψαχνε ο Θεοδωράκης τραγουδιστή. Και ήρθε, έκανε μία συναυλία στην Καισαριανή ο Θεοδωράκης τότε με τη ΦΕΝ, προ Χούντας αυτά, έτσι; Και του λένε έχουμε ένα παιδί εδώ που τραγουδάει. Ο Αντώνης ο Καλογιάννης ήταν τότε 30 και κάτι. Και λέει «αυτός είναι» και τον πήρε μαζί του στην περιοδεία. Και έτσι έγινε τραγουδιστής ο Καλογιάννης στα 30 τόσα του.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και τυχαία τελείως.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Και τελείως τυχαία. Από τότε και με τον Αντώνη, εντάξει, με τον Θεοδωράκη δεν είχα πολλά αλλά με τον Αντώνη είχαμε μέχρι τον πρόσφατο θάνατό του είχαμε πάρα πολύ καλές σχέσεις γιατί σου λέω κατ' αρχήν ήμασταν γείτονες. Τον είχα προπονητή στο ποδόσφαιρο. Εγώ ήμουν τερματοφύλακας και αυτός με προπονούσε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πολύ γλυκός άνθρωπος φαινόταν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ο Αντώνης ήταν πάρα πολύ καλό παιδί. Και ποτέ δεν αρνήθηκε ότι ήταν Καισαριανιώτης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί ποιος το αρνήθηκε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αρκετοί άλλοι. Συγχωρεμένοι είναι, ας μην τους αναφέρουμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Λοιπόν, πάμε στην κηδεία του Σεφέρη και στους φοιτητικούς συλλόγους. Συμμετείχατε σε κάποιον σύλλογο φοιτητών;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Εγώ δεν συμμετείχα γιατί εγώ ήμουν Καισαριανιώτης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κρητικό δεν είχατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μπορούσα να είχα γραφτεί, μπορούσα να είχα πάει να γραφτώ στον Σύλλογο Κρητών αλλά δεν ήθελα γιατί ένιωθα περισσότερο Καισαριανιώτης, να το πω έτσι, παρά Κρητικός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε δεν συμμετείχατε. Πήγατε στην κηδεία του Σεφέρη. Τι σας άφησε; Δηλαδή γυρίσατε σπίτι σας μετά την κηδεία. Είχατε αλλάξει; Είχε μετατοπιστεί κάτι μέσα σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το ότι υπάρχουν και άλλοι σαν και εμένα και είναι αρκετοί, απλώς να βρεθούμε, να οργανωθούμε, να συσπειρωθούμε, να αντιδράσουμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε και για εσάς προσωπικά ήταν μία ημέρα που σας άλλαξε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ήταν η αφορμή να αρχίσω να ψάχνομαι περισσότερο και να ψάχνω περισσότερους ανθρώπους σαν και εμένα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εντός σχολής, εντός Καισαριανής;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Εντός σχολής, εντός Καισαριανής, όπου μπορούσα, όπου το αυτί μου έπιανε κάτι προσπαθούσαμε τότε να αποκτήσουμε μία επαφή να αρχίσουμε να συζητάμε λίγο παραπάνω να δούμε τι θα γίνει. Νέοι ήμασταν που ψάχναμε για ελευθερία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο κυριαρχούσε μέσα σας ο φόβος και πόσο αυτή η ανάγκη για ελευθερία; Δηλαδή τι βάραινε στη ζυγαριά περισσότερο; Ή ήταν ίσα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Να σου πω, επειδή είμαι και... κρατάω και λίγο Κρητικό ότι δεν με ένοιαζε, είχα ξεπεράσει τον φόβο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δηλαδή υπήρχε αλλά κάπως παραμεριζόταν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Υπήρχε ο φόβος αλλά τον αψηφούσα πολλές φορές. Αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και πάμε τώρα στη διετία '72-'73. Μου λέγατε ότι πριν τις εκλογές του Νοεμβρίου - που ο δικός σας Σύλλογος των Τοπογράφων ήταν ένας από τους δύο νόμιμα εκλεγμένους συλλόγους σε όλη την Ελλάδα, πολύ σημαντικό και άγνωστο αυτό- είχαν προηγηθεί κάποιες κινητοποιήσεις.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Έγινε τότε μία προσπάθεια από τη Χούντα να αναβαθμιστεί η σχολή, το «Μικρό Πολυτεχνείο» που λέγαμε τότε εμείς, από το οποίο βγαίνανε μηχανολόγοι και πολιτικοί. Ξεκινήσαν αυτοί την αντίδραση. Οι σύλλογοι μαζί με τους φοιτητικούς συλλόγους τους διορισμένους από τη Χούντα ξεκίνησαν μία

διαδικασία αντίδρασης. Ίσως και με την υποκίνηση του Επιμελητηρίου. Δεν το ξέρω αυτό.

Στο Επιμελητήριο, αν θυμάμαι καλά, τότε ήταν ο Πρόεδρος ο Σφήκας, καθηγητής της Σχολής Τοπογράφων. Και με την αφορμή αυτή πιθανόν, δεν ξέρω πώς ακριβώς ξεκίνησε, αρχίσαμε και εμείς σαν σπουδαστές, όχι σαν σύλλογος, πιθανόν και με τη βοήθεια και του τότε συλλόγου. Θα σε γελάσω για αυτό. Δεν το θυμάμαι ακριβώς.

Αρχίσαμε στο προαύλιο των γραφείων της σχολής στον 5^ο, 6^ο όροφο, δεν θυμάμαι, εκεί της Σχολής Μηχανολόγων επάνω είχαμε κάτι γραφεία μας είχανε δώσει δίπλα στο εστιατόριο να κάνουμε κάποιες συγκεντρώσεις και κάποιες ομιλίες για...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πατησίων λέμε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, στην Πατησίων, στο Πολυτεχνείο της Πατησίων. Δεν υπήρχε το άλλο επάνω ακόμα. Να κάνουμε κάποιες συζητήσεις για το μέλλον της Σχολής Τοπογράφων και για τις σπουδές της Σχολής Τοπογράφων.

Έτσι μπήκε και με δεδομένο το ότι το Κτηματολόγιο ήταν ο μεγάλος στόχος των τοπογράφων, να μπει, να γίνει στην Ελλάδα το Κτηματολόγιο για να απασχοληθούν οι τοπογράφοι και αρχίσαμε και μιλάγαμε για πενταετία στη Σχολή Τοπογράφων, το οποίο το κάναμε κυρίαρχο σύνθημα πίσω από το οποίο όμως βγάλαμε και την αντιδικτατορική μας τάση.

Βγήκε και αυτό πίσω από αυτό. Δηλαδή το βάζαμε αυτό σαν προμετωπίδα για να καλυπτόμαστε, να το πω έτσι, και πίσω από αυτό βγήκε και το αίτημα να φύγει και η Χούντα μετά. Εξελίχθηκε δηλαδή, στον χρόνο επάνω περίπου εξελίχθηκε να φύγει και η Χούντα.

Δεν ξέρω αν είναι αυτό που επηρέασε το τότε συμβούλιο, το διορισμένο συμβούλιο της Χούντας να κάνει ελεύθερες εκλογές. Δεν το ξέρω αυτό. Δοκιμαστικά πέσαμε στην περίπτωση; Δεν ξέρω γιατί ακριβώς μας αφήσαν εμάς και κάναμε ελεύθερες εκλογές. Εκλέξαμε τότε έξι και ένας από το τέως διορισμένο συμβούλιο, δεν θυμάμαι το όνομά του. Ίσως οι άλλοι στο έχουνε πει το όνομά του. Τερπεκλής; Κάπως έτσι λεγόταν. Τσεπερλής, κάπως έτσι. Γιώργο τον λέγανε. Το Γιώργος το θυμάμαι. Από το έτος μας και αυτός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε την ημέρα των εκλογών;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Νοέμβριος ήταν. Ένα χρόνο πριν το Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε τον εαυτό σας να πηγαίνει να ψηφίζει, το κλίμα, τι επικρατούσε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Θυμάμαι, θυμάμαι την πορεία που κάναμε έξω από το Πολυτεχνείο μέχρι την Ομόνοια. Τον Νίκο τον Πεντάρη, μετέπειτα Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ στην Κρήτη

θυμάμαι μαζί μου. Πολιτικός μηχανικός αυτός. Ξεκινήσαμε καμιά εικοσαριά, τριάντα, σαράντα, πενήντα, δεν ξέρω πόσοι ήμασταν. Μέχρι την Ομόνοια είχαμε φτάσει οι δυο μας. φτάσαμε οι δυο μας γιατί σε κάθε στενό βγαίνανε αστυνομικοί και μας κυνηγάγανε. Στην Ομόνοια δηλαδή κάνουμε κάποια στιγμή έτσι και του λέω «Νίκο, οι δυο μας είμαστε. Τι κάνουμε;», «Ξαναγυρίζουμε πίσω στο Πολυτεχνείο».

Εγώ το βράδυ διαπίστωσα ότι είχα και εγώ φάει μία ροπαλιά στην πλάτη. Με είδε ο γαμπρός μου και μου λέει «Τι είναι αυτό, ρε;», μου λέει. «Ε», του λέω, «τη φάγαμε σήμερα». Ήταν την ημέρα που γενήκαν και κάποια επεισόδια στο Πολυτεχνείο, μέσα στο Πολυτεχνείο, που συνέλαβαν τον Ηλία τον Κατωπόδη και κάποιους άλλους, δεν θυμάμαι ποιους. Μου φαίνεται ήταν ο Μάκης ο Μπαλαούρας.

Έντεκα ήταν κατηγορούμενοι τελικά. Για τους οποίους πήγα να καταθέσω σαν μάρτυρας. Δεν με αφήσαν ούτε καν να μπω στο δικαστήριο. Θυμάμαι ήταν δικηγόρος ο Κώστας Αλαβάνος και κάποιοι άλλοι πολιτικοί, ο Μαύρος και όλοι αυτοί είχαν πάει να καταθέσουνε. Πολιτικοί, κεντρώοι πολιτικοί κυρίως. Αυτά θυμάμαι για εκείνη την ημέρα των εκλογών.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από τότε, αυτό έγινε τον Νοέμβριο του '72, μέσα στον επόμενο χρόνο που ήταν πάρα πολύ σημαντικός για την πορεία της δικτατορίας και την πτώση της, τι θυμάστε; Δηλαδή ήταν ένας μεταβατικός χρόνος που ξαφνικά οι φοιτητές νιώθανε ότι έχουν, και ειδικά εσείς που είχατε νόμιμα εκλεγμένους εκπροσώπους, ξαφνικά είχατε δύναμη στα χέρια σας. Όλο αυτό πώς το θυμάστε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αρχίσαμε σιγά – σιγά, ενεργοποιηθήκαμε. Κατ' αρχήν ήταν οι μπουάτ στην Πλάκα, έτσι; Οι οποίες προσφέρανε πάρα πολλά. Οι διάφορες μπουάτ, στις οποίες πηγαίναμε, πετάγαμε και κανα Θεοδωράκη που και που. Είχαμε Χατζή, τον Γιάννη τον Μαρκόπουλο με την Ξαστεριά και τα λοιπά γνωστά του τα τραγούδια, ήταν ο Νίκος ο Ξυλούρης, μετέπειτα ο Χαράλαμπος ο Γαργανουράκης. Όλοι αυτοί, η Τάνια η Τσανακλίδου, ο άλλος εκεί με την απανεμιά επάνω με τα αντάρτικα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ποιος; Ποιος είχε αντάρτικα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στην απανεμιά;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Τραγουδούσε αντάρτικα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Πότε – πότε το πετούσε μέσα. Έβαζε και ένα αντάρτικο μέσα. Δηλαδή δεν ήταν καθημερινά. Δηλαδή τύχαινε τώρα. Πάντως... Όχι Τζανέτης. Πώς τον λέγανε. Τέλος πάντων, δεν τον θυμάμαι. Είναι και η ηλικία βλέπεις. Τζαβέλας μωρέ λεγότανε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε οι μπουάτ έπαιζαν ρόλο.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Οι μπουάτ παίζανε μεγάλο ρόλο. Και αμέσως μετά ήρθε, ήρθαν οι επιστρατεύσεις των φοιτητών.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τον Φεβρουάριο του '73.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τον Φεβρουάριο του '73. Οι δύο καταλήψεις της Νομικής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από τη σχολή σας πήρανε φοιτητές, συμφοιτητές σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, τον Μίμη τον Ανδρουλάκη, τον Γιάννη τον Νυσταζάκη. Μου φαίνεται ο Γιάννης Αλαβάνος, ο Μάκης Ποταμιάνος. Δεν θυμάμαι να ήταν και κανένας άλλος. Τέσσερις θυμάμαι σίγουρα που τους επιστρατεύσανε. Και είχαμε αρχίσει πλέον σιγά – σιγά να περιμένουμε ο καθένας τη σειρά του πότε θα επιστρατευτεί. Λέγαμε στην άλλη παρτίδα θα είμαστε και εμείς.

Γινήκαν οι δύο καταλήψεις της Νομικής που πιθανόν φοβίσανε τη Χούντα ή το εκτίμησε έτσι η Χούντα ότι με αυτή την ιστορία ανεβαίνει το κίνημα, παρά πέφτει. Επιστρατεύοντας δηλαδή. Έναν επιστράτευαν, δέκα καινούργιοι βγαίνουν από κάτω, έτσι; Αυτή ήταν η πραγματικότητα.

Αρχίσανε πλέον μέσα στις σχολές να γίνονται ζυμώσεις, να γίνονται συζητήσεις. Όταν έγιναν οι δύο καταλήψεις της Νομικής με όλη τη Νομική γεμάτη, 3-4 χιλιάδες άνθρωποι, τόσοι ήταν μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν είχατε πάει; Δεν το είχατε δει;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Απέξω ήμουν εγώ. Εγώ ήμουν απέξω τότε. Δεν μπήκα μέσα στη Νομική. Και στις δύο καταλήψεις ήμουν απέξω. Με τους αναρχικούς, εντός ή εκτός εισαγωγικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κανονικοί αναρχικοί; Ποιος ξέρει;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Θα σε γελάσω, θα σε γελάσω. Εγώ θα σου πω κάτι. Πριν μπει, τη δεύτερη φορά που μπήκε μέσα η αστυνομία μέσα στη Νομική ήμασταν απέξω άλλοι τόσοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι μισοί ήταν ασφαλίτες;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, θα σου πω. Κάποιος φωνάζει κάποια στιγμή μέσα στο πλήθος, να μην πω ονόματα, θα μου επιτρέψεις να μην πω ονόματα γιατί πιθανόν να κάνω λάθος εγώ, έτσι; Και να πω κάποιον ότι ήταν χαφιές χωρίς να είναι και ο άνθρωπος να το έκανε αυθόρμητα.

Αναρχικός το έπαιζε αυτός. Και φωνάζει «Πάμε διαδήλωση στην Ομόνοια». Πειστήκαμε όλοι, πιστέψαμε όλοι ότι μπορούμε να ξεσηκώσουμε κόσμο. Φύγαμε και πήγαμε στην Ομόνοια. Στα παλιά τα δικαστήρια είχαμε ουσιαστικά διαλυθεί, είχαμε μείνει δέκα. Και εκείνη την ώρα μπήκε μέσα η αστυνομία. Δηλαδή αυτοί οι 2-3 χιλιάδες που ήμασταν απέξω καθοδηγηθήκαμε να πάμε στην Ομόνοια για διαδήλωση και την ίδια ώρα μπήκε η αστυνομία. Τώρα όπως θες το συνδυάζεις αυτό το πράγμα.

Μετά έγινε το δημοψήφισμα του Παπαδόπουλου το καλοκαίρι του '73. Θυμάμαι ήμουν με τον συγχωρεμένο τον μεγάλο μου τον αδερφό διακοπές στην Κρήτη. Ήταν σίγουρο για όλους μας ότι μέχρι τον άλλο Νοέμβρη κάτι μεγάλο θα γίνει. Λέγαμε δεν θα αντέξουνε. Κάνανε τη μεταρρύθμιση του Μαρκεζίνη και έγινε το Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε το περιμένατε. Υπήρχε ένας αναβρασμός.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το περιμέναμε, το περιμέναμε. Δηλαδή συζητούσαμε το καλοκαίρι στην Κρήτη. Βρέθηκα με τον Αποστόλη τον Λουλουδάκη, από την Εμπορική αυτός, δεν είχε καμία σχέση με το Πολυτεχνείο, και βρεθήκαμε στην Κρήτη τυχαία. Και λέγαμε θα βρεθούμε, θα ξαναβρεθούμε. Ήμασταν σίγουροι δηλαδή ότι κάτι θα γίνει.

Έγινε το Πολυτεχνείο. Να σου πω την ιστορία του Πολυτεχνείου;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Να μου την πείτε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Είναι 17:00 – 17:30 η ώρα. Εμείς σαν τοπογράφοι, πρωτοπόροι, έχουμε ήδη συνεδριάσει και έχουμε αποφασίσει, αυτά είναι Τετάρτη απόγευμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

14;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

14. Από τη Δευτέρα στις 12 έχουμε αποφασίσει ότι τη Δευτέρα 19 εμείς θα κάνουμε εκλογές, ας λένε ό,τι θέλουνε. Έτοιμοι. Και ποιοι θα είναι υποψήφιοι έχουμε βγάλει και πόσοι θα είναι υποψήφιοι και ποιοι θα ψηφιστούν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν ήσασταν υποψήφιος.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Θα ήμουν υποψήφιος, θα ήμουν υποψήφιος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ερώτηση, δεν ανήκατε σε κάποια παράταξη;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήσασταν ανεξάρτητος;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, εγώ τότε ήμουν φιλοκινέζος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μαοϊκός;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μαοϊκός, ήμουν μαοϊκός, να το πω έτσι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Άρα ΚΝΕ, ΑΝΤΙ-ΕΦΕΕ όχι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ήξερα τα παιδιά, ήξερα κάποια από τα παιδιά, όχι όλα τα παιδιά, ήξερα κάποιους από τους Ρηγάδες, τον θείο σου, ας πούμε, τον Μάνο τον Ουρανό που ήταν στον Ρήγα, τις επαφές που είχε ο συγχωρεμένος ο Μάκης ο Ποταμιανός με τον Ρήγα. Ήξερα ποιοι έχουν επαφές και με ποιους. Τον Μίμη τον Ανδρουλάκη, τον Γιάννη τον Νυσταζάκη που ήταν τότε στον «Μαχητή», μία άλλη οργάνωση. Νωρίτερα μάλλον αυτά. Αλλά δεν ήμουν οργανωμένος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μαοϊκή οργάνωση δεν υπήρχε στους...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν ξέρω και αν υπήρχε. Πρέπει να ήταν, ο Κουμάνταρος τότε πρέπει να ήταν. Ο Μανιός, ο νυν Βουλευτής, σε κάποια από αυτή πρέπει να ήταν, σε κάποιες από αυτές. Εγώ δεν είχα επαφή. Εγώ από τα διαβάσματά μου έτεινα περισσότερο προς τον Μάο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας έδινε μία ελευθερία αυτό; Το να μην έχετε μία καθοδήγηση από πίσω σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, δεν ήμουν καθοδηγούμενος από πουθενά. Αποφάσιζα μόνος μου. Το ναι ή το όχι ήταν δικό μου. Μετέχω, δεν συμμετέχω. Όταν, λοιπόν, εκείνο το βράδυ, εκείνο το απόγευμα συνεδριάζανε όλες οι υπόλοιπες σχολές για να προκηρύξουν τις εκλογές που εμείς ήδη σαν τοπογράφοι δύο μέρες πριν είχαμε αποφασίσει, μου φαίνεται και εμείς και οι χημικοί είχαμε αποφασίσει ότι Δευτέρα θα κάνουμε εκλογές και οι υπόλοιπες τρεις σχολές συνεδριάζανε, ήταν μέσα στα διάφορα αμφιθέατρα του Πολυτεχνείου. Ήταν μέσα και συζητάγανε να πάρουν την απόφαση για να κάνουν εκλογές και αυτοί.

Και εκεί κατά τις 17:30-18:00 η ώρα καθόμουν στο κυλικείο. Το κυλικείο ήταν εκεί που ήταν η βιβλιοθήκη που κάηκε μετά. Εκεί ήταν το κυλικείο του Πολυτεχνείου και είχε πόρτα από εκεί πέρα, είσοδο στο Πολυτεχνείο. Και κατεβήκαν καμιά εκατοστή, διακόσιοι, δεν τους μέτρησα κι όλους από τη Νομική. Γνώρισα τότε, είδα δηλαδή ποιοι ήταν τότε. Ήταν αρκετά παιδιά που ήταν μέσα στις καταλήψεις της Νομικής. Άλλους τους ήξερα ονομαστικά, άλλους δεν τους ήξερα. Μπήκανε μέσα και ξαφνικά πέφτει το σύνθημα «Κατάληψη».

Έγινε ένας χαμός στο Πολυτεχνείο. Πήγανε κάποιοι μέσα στις σχολές που συνεδριάζανε. Θα σου πω ποιους θυμάμαι ότι βγήκανε σαν αντιπρόσωποι από τις σχολές. Βγήκε ο Κώστας ο Ζάμπας, ο Γρηγορόπουλος, ο Χριστοδουλάκης,

μετέπειτα Υπουργός, έτσι; Ο Ολύμπιος ο Δαφέρμος από την Αρχιτεκτονική, ένας εκ των δύο Αναστασάκων, δεν θυμάμαι ποιος.

Και ήρθαν εκεί πέρα και λένε «Τι λέτε, ρε; Στο Πολυτεχνείο θα κάνουμε κατάληψη; Πώς θα την κάνουμε την κατάληψη;». Μπας και είναι στημένο, μπας και... Αρχίσανε δηλαδή μία τέτοια κουβέντα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Υπήρχε μία καχυποψία, ναι;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, υπήρχε μία καχυποψία λογική θα την πω εγώ τώρα εκ των υστέρων. Εκείνη την ώρα έλεγα «Τι λέτε, ρε; Θα μας πείτε προβοκάτορες;». «Θα μας πείτε χαφιέδες;» παίρνοντας και όλους τους υπόλοιπους που ήταν εκεί, τους οποίους ήξερα περίπου τις πεποιθήσεις τους ότι είναι προς την εξωκοινοβουλευτική, με τα σημερινά δεδομένα, Αριστερά. Δηλαδή δεν ήταν ούτε στην ΚΝΕ, ούτε στον Ρήγα όλοι αυτοί οι οποίοι είχαν έρθει.

Και κουμπωμένοι όλοι αυτοί λογικά, και το κρίνω και με τα τότε κριτήρια και με τα σημερινά, αλλά από την άλλη ένιωθα και άσχημα που ουσιαστικά κάτι που πάει να γίνει το θεωρούν κάποιοι άλλοι εξίσου αξιόλογοι και αντιδικτατορικοί το θεωρούν προβοκατόρικο. Νιώθαμε, εγώ τουλάχιστον ένιωθα και άσχημα. Ένιωθα και επαναστατικά καλά αλλά και άσχημα που κάποιοι φίλα προσκείμενοι να το πω μας κοιτούσαν με μισό μάτι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι υπερίσχυε μέσα σας από τα δύο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το να μείνουμε. Αυτό υπερίσχυσε. Και άρχισα και έβαλα και εγώ μαζί με τους υπόλοιπους τις φωνές «Ναι ρε, θα το κάνουμε στο Πολυτεχνείο». Κατάληψη στο Πολυτεχνείο.

Αποσύρθηκαν τότε, μπήκαν μέσα στις σχολές τους οι άνθρωποι, οι οποίες ήταν κλειστές. Δεν μπορούσα εγώ να πάω μέσα εκεί. Κλειστές. Αποφασίσανε κάποιοι, φωνές, φασαρίες και αυτά. Από ό,τι έμαθα εκ των υστέρων και οι οργανωμένοι στον Ρήγα Φεραίο και οι οργανωμένοι στην ΚΝΕ αποσυρθήκανε. Πολύ λογικά κρίνοντάς το βέβαια σήμερα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Γιατί έπρεπε να αποφασίσουν. Δεν ήταν ο Κραουνάκης...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ένας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

...ένας που αποφάσιζε μόνος του τι θα κάνει. Αυτοί είχαν και μία ευθύνη πίσω τους. Και με δεδομένο ότι είχε ήδη υποχωρήσει η κυβέρνηση Μαρκεζίνη και είπε οι στρατευμένοι φοιτητές να γυρίσουν, είχε βγει δηλαδή αυτή η απόφαση, έπρεπε να το σκεφτούν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν μπορούσαν δηλαδή αυθόρμητα ο Κώστας ο Ζάμπας, ας πούμε, από τον Ρήγα Φεραίο ή τον Άλκη τον Παπαδήμα που είδα μετά έξω από το Πολυτεχνείο που ήταν από το Μαθηματικό, εκεί τον γνώρισα για πρώτη φορά, και αποφάσισε σαν μέλος της ΚΝΕ, της ΑΝΤΙ-ΕΦΕΕ, δεν ξέρω τι ήταν εκεί πέρα, με τι ιδιότητα ήταν ο καθένας από αυτούς, να πούνε «Μπαίνουμε μέσα».

Έπρεπε να αποφασίσουν. Να πάρουν, να έρθουν σε επικοινωνία ακόμα και με το Εξωτερικό που ήταν η καθοδήγηση του ΚΚΕ. Δεν μπορούσαν έτσι εύκολα στις 19:30-20:00 η ώρα που εμείς είπαμε μπαίνουμε μέσα να καθίσουν και αυτοί να μπουν μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν τους κατηγορείτε όμως βλέπω.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, γιατί να τους κατηγορήσω; Που δουλέψανε οργανωμένα;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν συμμετείχαν εξ αρχής, δεν το στήριξαν;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν μπορώ να πω ότι δεν το στήριξαν. Ψάξανε να βρουν, αν πρέπει ή δεν πρέπει και το ψάξανε οργανωμένα. Η οργάνωση οπωσδήποτε φέρνει και μία καθυστέρηση. Σου λέω, δεν ήταν ο Κραουνάκης ο μόνος που από μόνος του αποφάσιζε να μπει μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς το πιστεύατε όμως.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Εγώ έλεγα: ναι, να μπούμε. Κάτι πρέπει να κάνουμε τώρα. Ό,τι και να είναι να γίνει, να γίνει τώρα. Αφού ήρθαμε στο Πολυτεχνείο, στο Πολυτεχνείο. Αφού βρεθήκαν οι διακόσιοι, η μαγιά, άναψε το σπίρτο.

Μέχρι το βράδυ, εκείνο το βράδυ βρεθήκαν στο Πολυτεχνείο χίλοι άνθρωποι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι ήταν αυτοί οι χίλοι άνθρωποι;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Διάφοροι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από πού;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ανεξάρτητοι. Και προβοκάτορες μέσα; Και προβοκάτορες μέσα να σου πω εγώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φοιτητές;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Φοιτητές κυρίως.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μη;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Φοιτητές κυρίως και ανθρώπους, φάτσες μάλλον, φυσιογνωμίες τις οποίες τις είχα δει και στις προηγούμενες κινητοποιήσεις. Όσες κινητοποιήσεις είχαν γίνει μέχρι τότε έβλεπα ανθρώπους που συμμετείχαν, φοιτητές που συμμετείχαν. Λογικό είναι την πρώτη, αρχίσανε μετά και πέσανε τα συνθήματα τα υπερβολικά, «κάτω το κράτος» και «κάτω οι θρησκείες» και κάτω το ένα και κάτω το ένα και λαοκρατίες και ιστορίες και όλα αυτά.

Γέμισε το Πολυτεχνείο. Αυτά που έδειξε η τηλεόραση, να τα λέμε τα πράγματα όπως έχουν, το πρωί της Πέμπτης ήταν αληθινά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι έδειξε η τηλεόραση το πρωί της Πέμπτης;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αυτά τα συνθήματα, το «κάτω το κράτος» κλπ. Ο πατέρας μου, για να σου δώσω να καταλάβεις γιατί λέω ότι ήταν αληθινά, τα είδε στην τηλεόραση αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και έφριξε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Και ήρθε να με βρει στο Πολυτεχνείο, ήρθε για να με βρει στο Πολυτεχνείο. Δεν με βρήκε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Για να σας τσιμπήσει να σας πάρει πίσω;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Για να μου πει «Πού είσαι εσύ; Τι δουλειά έχεις εσύ εδώ με όλους αυτούς;». Μπαίνοντας όμως μέσα, έχουν ήδη μπει από τις 11:00 – 12:00 η ώρα το βράδυ, έχουν μπει και οι Κνήτες και οι Ρηγάδες και όλα αυτά σβήσανε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και τι επικράτησε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

«Κάτω η δικτατορία». Δεν μπορούσε να πει κανένας τίποτα. Τα είδε ο πατέρας μου αυτά και έφυγε. Δεν έψαξε καν να με βρει. Άστον, λέει, σε καλό δρόμο είναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε εσείς μείνατε, το βράδυ της 14^{ης} μείνατε μέσα.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού κοιμηθήκατε; Τι θυμάστε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν κοιμήθηκα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι κάνατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σβήναμε συνθήματα. Σβήναμε τα συνθήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτά τα ακραία;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τα ακραία συνθήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα ακραία ποιος τα έγραψε; Ήταν...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τώρα να σου πω τα γράψανε πραγματικοί αναρχικοί ή προβοκάτορες, θα σε γελάσω. Πάντως είχε γεμίσει το Πολυτεχνείο με τέτοια συνθήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτό που καταλαβαίνω εγώ είναι ότι το πρώτο βράδυ, 14 προς 15, παίχτηκε ένα παιχνίδι αν θα γίνει το Πολυτεχνείο Μάης του '68 που είχαν αντίστοιχα συνθήματα ή όχι. Και τελικά...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Επικράτησε η φοιτητική δράση με λίγη δημοκρατία, η πορεία το έδειξε, τα πρώτα συνθήματά μας ήταν φοιτητικά αιτήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξεκινάμε από την πενταετία.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, την πενταετία των τοπογράφων λέγαμε μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι άλλο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Να μην αναβαθμιστεί η σχολή, το «Μικρό Πολυτεχνείο», «Ψωμί, παιδεία, ελευθερία», κάπως έτσι το βάλαμε τότε. Έτσι βγήκε το σύνθημα το «Ψωμί, παιδεία, ελευθερία». Κυρίως φοιτητικά αιτήματα. Να γίνουν ελεύθερες εκλογές στους συλλόγους. Τέτοια πράγματα ήταν τα πρώτα συνθήματα. Δεν λέγαμε «Κάτω η δικτατορία». Μπορεί να το είχαμε γραμμένο «Κάτω η Χούντα», ξέρω εγώ, κ.λπ. Ακόμη και τα συνθήματα, το «Έξω οι ΗΠΑ» και «Έξω οι Αμερικάνοι» γραφτήκαν εκ των υστέρων, την επόμενη ημέρα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

15;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

15 πλέον. Όταν είδαμε την αντίδραση του κόσμου και ότι ήρθε ο κόσμος πλέον. Και θυμάμαι κάποια στιγμή κάπου εκεί προς το μεσημέρι της Πέμπτης έχω βρεθεί με τον Στέλιο τον Παππά, τον μετέπειτα κουμπάρο μου, ο οποίος ήξερα ότι είναι στον Ρήγα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σε ποια σχολή ήταν αυτός;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στην Εμπορική. Τον πάντρεψα, τη μεθεπόμενη ημέρα του Πολυτεχνείου στο σπίτι μου. Θα στην πω την ιστορία μετά. Off the record αυτά.

Λοιπόν, και λέει «Δεν είναι καιρός να ανεβάσουμε τα συνθήματα;», «Πρέπει», λέω, «να ανέβουν τα συνθήματα». Δεν μπορεί να συζητάμε με τόσο κόσμο πλέον. Γιατί είχαν αρχίσει και ερχόνταν και άνθρωποι μη φοιτητές στο Πολυτεχνείο. Μεγάλοι άνθρωποι, νεολαίοι, οικοδόμοι.

Δεν μπορούσαμε να το κρατήσουμε μέχρι εκεί. Λέμε ότι πρέπει τα συνθήματα να ανέβουν. Και αρχίσαν και ανεβαίνανε, «Κάτω η διδακτορία», «Κάτω η Χούντα», κάτω το ένα, κάτω το άλλο, και εξελίχθηκε σε ό,τι εξελίχθηκε μετά το Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτές τις τρεις ημέρες ήσασταν συνεχώς;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν έφυγα καθόλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν φύγατε καθόλου.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Καθόλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα ήσασταν από τους βασικούς;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν μπορώ να πω ότι ήμουν βασικός, απλώς ήμουν μέσα. Τι θα πει βασικός; Δεν υπήρχε βασικός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το κρατούσατε, ήσασταν από αυτούς που το κρατούσαν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ήμουν από αυτούς οι οποίοι δεν θέλανε να φύγουν από μέσα. Θα σου πω και άλλο ένα πάλι. Το βράδυ της Παρασκευής κατά τις 21:30-22:00 η ώρα, την ώρα που εμφανιστήκαν τα τανκς στα Βόρεια Προάστια, δεν ξέρω αν γινόταν γκάλοπ ή τι γινόταν από την τότε Συντονιστική Επιτροπή, πάλι ο Στέλιος ο Παππάς ήρθε και με βρήκε επειδή είχα και φιλικές σχέσεις μαζί του και μου λέει «Κατεβαίνουν τα τανκς. Τι κάνουμε; Μένουμε ή φεύγουμε;». Και του λέω «Μένουμε και όσοι ζήσουμε». Αυτή ήταν η απάντησή μου. «Μένουμε και όσοι ζήσουμε».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς δώσατε τέτοια απάντηση 20 χρονών, 22, πόσο ήσασταν;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν γινόταν αλλιώς. Δεν μπορεί να πήγαινε αλλιώς η Χούντα. Δεν θα έπεφτε αλλιώς η Χούντα, αν δεν χυνόταν αίμα. Δεν θα κινητοποιείτο η Ευρώπη όσο κινητοποιήθηκε. Δεν θα γινόταν διεθνές το ζήτημα της Ελλάδας. Όλοι είχαν εφησυχάσει οι Ευρωπαίοι, οι Ανατολικοί, έτσι; Να μην τα κρύβουμε και αυτά.

Είχαν εφησυχάσει: εντάξει, άστους μωρέ εκεί πέρα, αφού δεν αντιδρούν, αφού δεν μιλάνε. Κάπως έπρεπε να αντιδράσουμε σαν λαός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και εσείς ήσασταν διατεθειμένος να χάσετε τη ζωή σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι. Μέσα στο μπουφάν μου έγραψα «Πεθαίνω», σε ένα πακέτο από τα τσιγάρα έγραψα «Πεθαίνω για την λεφτεριά της Ελλάδας» και το άφησα μέσα. Δεν πέθανα. Το είχε η συγχωρεμένη η μάνα μου μέχρι που πέθανε. Αυτή ήταν η αλήθεια. Σε αυτό το σημείο είχαμε φτάσει, εγώ τουλάχιστον, και πιστεύω και πολλοί άλλοι που δεν ξεπουλήσαμε μετά το Πολυτεχνείο, που έχουμε ακόμη τις ιδέες μας.

Μπορεί να χαλαρώσαμε λίγο αλλά εμείς πιστεύω έχουμε κρατήσει την Ελλάδα 50 χρόνια χωρίς δικτατορία και το λέω και δακρύζω. Δεν έχει ξαναζήσει η Ελλάδα πενήντα χρόνια χωρίς δικτατορία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αλήθεια είναι αυτό.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Με όλα τα στραβά της αυτή η δημοκρατία που έχουμε, με όλα τα κακά της, είναι δημοκρατία. Και πιστεύω ότι αυτό μετράει και αυτή είναι η προσφορά μας. Δεν είναι ούτε η Λαλιώτηδες, ούτε οι Τζουμάκες, ούτε οι Ανδρουλάκηδες, ούτε οι Δαμανάκηδες το Πολυτεχνείο. Το Πολυτεχνείο είμαι εγώ, είναι ο Γιάννης ο Αλαβάνος, είναι ο Γιάννης ο Νυσταζάκης, είναι ο συγχωρεμένος ο Μάκης ο Ποταμιάνος, είναι ο ήρωας Νίκος Ρεβελάκης. Αυτοί είναι το Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θέλετε να μιλήσουμε για το βράδυ εκείνο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Να μιλήσουμε και για εκείνο το βράδυ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχουμε φτάσει στη 16^η.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Προς 17^η.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Προς 17^η. Ξέρετε ότι τα τανκς κατεβαίνουν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Κατεβαίνουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από πού ήρθανε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Από τα Βόρεια Προάστια. Ξέρω ότι ήταν κάπου στην Κηφισιάς ήταν τα τανκς. Αυτό έμαθα, στις 20:30-21:00 η ώρα το βράδυ το έμαθα εγώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και εκεί πέρα τι γίνεται;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στις 20:00-20:15 πριν από αυτή την κουβέντα που κάναμε και πριν πέσουνε δηλαδή οι πολλές οι σφαίρες ήμουν στην ταράτσα του Γκίνη και κατεβαίνω φωνάζοντας από τις σκάλες, φωνάζοντας ότι «Δεν γίνεται. Η Χούντα πέφτει απόψε» ενθουσιασμένος. Μέχρι να φτάσω στο ισόγειο με φωνάζει κάποιος, από τα παιδιά μέσα «Τι λες, ρε; Βγες στο παράθυρο να δεις τι γίνεται».

Βγαίνω στο παράθυρο και εκείνη εκεί η κοσμοπλημμύρα έχει εξαφανιστεί από τη Στουρνάρα. Δεν φαίνεται άνθρωπος πλέον. Πόση ώρα έκανα να κατέβω τέσσερις ορόφους, δέκα λεπτά; Γιατί κουβέντιαζα και εν τω μεταξύ. Δεκαπέντε; Εξαφανίστηκε όλος ο κόσμος γιατί πέσαν πυροβολισμοί. Αρχίσαν και πέφτανε τα πρώτα θύματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τους ακούγατε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ακουγόνταν πλέον οι πυροβολισμοί. Αρχίσανε, άρχισε ο σταθμός και ζητούσε βοήθεια σε αίμα κ.λπ. ο Μήτσος ο Παπαχρήστου που ήταν ακόμα εκεί στον σταθμό άρχισε και φώναζε «Βοηθήστε». Όλα αυτά δεν μπορώ να πω ότι δεν με συγκλόνισαν. Συγκλονίστηκα, βγήκα έξω στην αυλή. Εκεί είδα τον Στέλιο τον Παπά και μου είπε αυτή την ιστορία με τα τανκς. Εκεί αποφασίσαμε ότι θα μείνουμε μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γρήγορα φαντάζομαι πάρθηκε η απόφαση.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν ξέρω πόσο γρήγορα, πάντως πάρθηκε η απόφαση. Δεν ξέρω από τι ώρα μέχρι τι ώρα ρωτάγανε. Και κάποια στιγμή πίσω από την Αρχιτεκτονική, δεν ξέρω πώς, στα χέρια μου βρέθηκε ένα λοστάρι με μία σωλήνα τόση και κουμπωμένη μία πιο μικρή επάνω. Δεν ξέρω πώς βρέθηκε αυτό το πράγμα στα χέρια μου.

Και πάω στην πόρτα, στην είσοδο του Πολυτεχνείου και κάθησα εκεί. Τα δακρυγόνα να πέφτουν, να κλαίνε τα μάτια μας. Τα δάκρυα αυτά τώρα δεν είναι από τα δακρυγόνα, είναι πραγματικά από τα μάτια μου.

Έχει αρχίσει πλέον, έχει έρθει το τανκς. Δεν ξέρω πώς περάσανε οι επόμενες ώρες και τι συζητάγαμε. Διάφορες συζητήσεις γινόντουσαν, τι θα γίνει, θα κάτσουμε, θα μείνουμε, πώς θα μείνουμε, πώς θα αντιδράσουμε, τι θα κάνουμε, θα αντισταθούμε και όσο μπορούμε και όσο πάρει. Αυτές ήταν οι συζητήσεις που γινόντουσαν μεταξύ φίλων πλέον.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σκεφτόσασταν εσείς στη διάρκεια αυτή τους γονείς σας, το σπίτι σας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σου είπα πώς τα σκέφτηκα. Βάζοντας ένα χαρτί ότι «Πέθανα για τη λευτεριά της πατρίδας».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχατε πάρει την απόφαση.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Είχα πάρει την απόφαση ότι μπορεί και να πεθάνω εκεί μέσα, να μην με βρουν δηλαδή, να μην ξαναζήσω. Την ώρα, λοιπόν, που γίνονται οι διαπραγματεύσεις είμαι στη Μερσεντές του Πρύτανη μπροστά. Είναι ο Παύλος ο Σταμέλος και ο Κώστας ο Λαλιώτης και διαπραγματεύονται και βλέπω απέναντί μου τους φαντάρους.

Εκείνη την περίοδο υπηρετούσε ο μικρός μου αδερφός, μικρότερος από εμένα αδερφός. Και όπως το βαστούσα αυτό το πράγμα λέω «Τι κάνεις, ρε Γιάννη, τώρα; Αυτόν που θα βαρέσεις εκεί πέρα μπορεί να είναι αδερφός σου». Και το άφησα και έφυγε από τα χέρια μου και έμεινε κάτω. Πιθανόν στα ευρήματα να ήταν μετά και αυτό.

Όταν είδα, λοιπόν, το τανκς και γύρισε το κανόνι του πίσω... Α, ο Ταγματάρχης εκεί που διαπραγματευόταν, Ταγματάρχης, Συνταγματάρχης, δεν ξέρω τι ήταν αυτός που διαπραγματευόταν, γυρίζει και λέει στον Παύλο, στον συγχωρεμένο τον Παύλο που πέθανε πριν από κανα – δυο χρόνια, και στον Λαλιώτη, μου φαίνεται ήταν και ο Τζουμάκας, δεν το θυμάμαι, θα πρέπει να ήταν και ο Τζουμάκας, και τους λέει «Ο στρατός δεν διαπραγματεύεται». Γιατί αυτοί λέγανε φεύγουμε μόνο αλλά προστατεύστε μας από την αστυνομία. Λέει «Ο στρατός δεν διαπραγματεύεται. Φεύγετε χωρίς όρους. Ανοίγουμε τις πύλες και φεύγετε χωρίς όρους».

Χωρίς όρους του λένε, η απάντηση ήταν ότι «Χωρίς όρους δεν βγαίνουμε από εδώ μέσα». Και τότε έδωσε εντολές εκεί και γυρίζει το τανκς. Την ώρα που γυρίζει το τανκς κάνω πίσω παρασύροντας όσους μπορούσα γιατί ο σωματότυπος μου είναι αρκετά μεγάλος, παρασύροντας όσους μπορούσα προς τα πίσω πιστεύοντας πλέον ότι θα μπει μέσα.

Μπήκε μέσα το τανκς. Η πόρτα, το κολωνάκι μάλλον, όχι η πόρτα έσκασε σχεδόν στα πόδια μου. Δεν τραυματίστηκα. Υπήρξαν τραυματίες. Δεν ξέρω αν υπήρξαν και νεκροί. Αυτό δεν το ξέρω. Άκουσα δηλαδή «ωχ» και «βαχ» και φωνές. Φύγαμε προς τα πίσω. Γκρεμίσσαμε την πόρτα από τη Στουρνάρα, βγήκαμε και εκείνο το βράδυ διανυκτέρευσα σε ένα από τα σπίτια, σε ένα ισόγειο από τα σπίτια που μας ανοίξανε πίσω στη Μπουμπουλίνας, μπήκαμε μέσα. Ήμασταν 54 άτομα σε ένα δωμάρι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σοβαρά;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

«Παιδιά», τους είπα, από ό,τι φάνηκε ήμουν ο πιο έμπειρος με όλα αυτά, εγώ κάπνιζα σαν Αράπης τότε, «Παιδιά», τους είπα, «δεν ανοίγουμε παράθυρο, δεν καπνίζουμε εδώ μέσα γιατί θα σκάσουμε σαν τα ποντίκια. Να έρθει το πρωί να δούμε τι θα γίνουμε».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι άνθρωποι που σας ανοίξανε ποιοι ήταν;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Οι άνθρωποι ήταν ένα ζευγάρι, καλή τους ώρα. Πήγα και τους βρήκα μετά και τους ευχαρίστησα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μεγάλης ηλικίας;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, 35άρηδες. Βγαίνει αυτός πρωί – πρωί στις 6:00 η ώρα, λέει «Θα βγω και θα πάρω τηλέφωνο», γιατί τότε δεν υπήρχαν και τα κινητά και όλα αυτά. Και πήρε από κάποιο σταθμό. Λέει κυκλοφορεί η αστυνομία αλλά δεν γίνονται συλλήψεις. Και σιγά – σιγά, δύο – δύο αποφασίσαμε να αρχίσουμε να βγαίνουμε μέσα από το σπίτι, να μην βγούμε όλοι μαζί μπούγιο. Το ίδιο βέβαια δύο – δύο βγαίνανε και από όλες τις υπόλοιπες πολυκατοικίες και από όλα τα υπόλοιπα διαμερίσματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Άρα τα σπίτια γύρω από το Πολυτεχνείο στήριζαν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στήριζαν και πάρα πολύ. Τουλάχιστον αυτή την εμπειρία έχω. Και όλη τη νύχτα ακουγόταν, δηλαδή φαινόταν ότι η πολυκατοικία ήταν γεμάτη από φοιτητές σε αυτή που πήγα εγώ, η πρώτη, η δεύτερη πολυκατοικία. Δεν θυμάμαι.

Η δεύτερη πολυκατοικία μετά τη Στουρνάρα επί της Μπουμπουλίνας, πίσω ακριβώς από το Πολυτεχνείο. Να ακούμε τα σπασίματα μέσα στο Πολυτεχνείο, να βαράνε οι πόρτες, είπαμε δεν ανοίγουμε πλέον σε κανέναν. Ήταν φοιτητές; ήταν αστυνομία; ήταν δεν ξέρω ποιοι βαράγανε, δεν βλέπαμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και εκεί πέρα κοιμηθήκατε εκείνο το βράδυ;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Πού να κοιμηθούμε; Όρθιοι ήμασταν. Σου λέω 54 άτομα σε ένα διαμέρισμα. Εγώ καθόμουν στο μπράτσο, στο μισό μπράτσο ενός καναπέ. Καθόμουν δηλαδή για να περάσει η νύχτα και να δούμε. Αυτά βέβαια γίνονται 4:00 – 4:30 η ώρα το πρωί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και πώς νιώθατε; Θυμάστε; Φαντάζομαι δεν φοβάσαι με 50 ανθρώπους δίπλα σου.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν φοβόμουν, δεν φοβόμουν. Να μην σου πω λεπτομέρειες, τέλος πάντων. Φεύγω από το Πολυτεχνείο. Κάπου στην Ακαδημίας επάνω είμαι με ένα παιδί από το Χημικό ο οποίος ήταν μισός από εμένα σε ύψος και κάποια στιγμή μου λέει «Αυτός δεν είναι ένας χαφιάς από τη σχολή σας;». Κρύφτηκα πίσω του!!! Και πραγματικά ήταν ένας από αυτούς τους χουντικούς φοιτητές και κρύφτηκα εγώ πίσω από αυτόν. Στην Ακαδημίας αυτά, εκεί που είναι οι κινηματογράφοι, στο ύψος εκείνο.

Τέλος πάντων, μην τα πολυλογώ. Πάω και παίρνω ένα λεωφορείο, αυτό που ερχόταν στον Βύρωνα, γιατί της Καισαριανής περνούσαν από το Πολυτεχνείο μπροστά, δεν κυκλοφορούσαν. Αυτό το ήξερα. Να πάρω ένα λεωφορείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τώρα είμαστε 17;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

17.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μέσα στην ημέρα, πρωί;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

9:00 η ώρα το πρωί. Κατέβηκα. Ευτυχώς περνάει ένα ταξί, σταματάει. Του λέω «Καισαριανή». Μπαίνω μέσω. «Καλά», μου λέει ο ταξιτζής, «μην μου πεις πού ήσουνα. Κατάλαβα. Τι έγινε;». Του είπα εκεί χοντρά – χοντρά τι έγινε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Χαφιέδες οι μισοί ταξιτζήδες βέβαια.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Αυτός δεν ήταν. Με παίρνει, ανεβαίνουμε τη Λεωφόρο της Καισαριανής. Στη Λεωφόρο Καισαριανής κατέβαινε από το Γυμνάσιο Καισαριανής καμιά εκατοστή άτομα, πόσα ήταν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πορεία;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Πορεία, διαδήλωση. Του λέω «Όπα, σταμάτα. Τι σου χρωστάω;», «Φύγε», μου λέει, «δεν χρωστάς τίποτα». Κατεβαίνω που λες κάτω, λέω «Παιδιά, μην πάτε κάτω. Και κίνδυνος υπάρχει. Φύγετε, διαλυθείτε». Λέει «Θα πάμε μέχρι το Δημαρχείο να διαδηλώσουμε», τους λέω «Δεν αξίζει τον κόπο να πάτε κάτω. Γίνεται κακός χαμός. Εδώ είμαστε, θα ξανα-ξεσηκωθούμε». Δεν ξέρω αν με ακούσανε και πόσο με ακούσανε.

Από ό,τι μαθαίνω μετά και από ό,τι μου λένε, γιατί αυτοί ήταν τώρα πέντε – έξι χρόνια πιο μικροί από εμένα, τους βρίσκω τώρα πάρα πολλούς από αυτούς και μου λένε «ήμουν και εγώ εκεί», «ήμουν και εγώ εκεί», «ήμουν και εγώ εκεί που μας σταμάτησες και μας είπες και μας έκανες».

Τέλος πάντων, μέχρι να φτάσω στο σχολείο που ήταν το σπίτι μου, στη μάνα μου έχουν πει ότι ανεβαίνω βαριά τραυματισμένος. Εγώ δεν είχα τίποτα. Και με περιμένει η μάνα μου στη λεωφόρο. Όταν με είδε ότι ήμουν καλά, κρύφτηκα δυο – τρεις μέρες, πέντε εκεί, πόσες κρύφτηκα, δέκα.

Όταν έμαθα από κάποιο τηλεφώνημα ότι η Δαμανάκη κυκλοφορεί ελεύθερη, λέω αφού κυκλοφορεί η Δαμανάκη εμένα θα πιάσουν; Βγαίνω, λοιπόν. Το βράδυ που ήρθα, το πρωί με είχαν πιάσει. Το πρωί μου την είχαν στημένη στην ασφάλεια και με κουβαλάγανε μέσα. Πάει, τελείωσε, αυτό ήταν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και; Πόσο κάτσατε μέσα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τρεις ημέρες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι συνέβη;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τίποτα, τίποτα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξύλο;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, όχι, δεν έφαγα ξύλο. Ανακρίσεις συνέχεια, ποιος ήταν, τι ήταν. Εγώ περί ανέμων και υδάτων. Δεν ήμουν και οργανωμένος να πω ότι κάποιον θα καρφώσω. «Ποιος ήταν εκεί;», «Όλοι ήμασταν», «Ποιοι όλοι;», «Όλοι».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν το αρνηθήκατε ότι ήσασταν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Όχι, βέβαια, τι να αρνηθώ; Ότι δεν ήμουν στο Πολυτεχνείο; Αφού με είχανε δει, με ξέρανε, με είχαν φωτογραφίσει, ξέρω εγώ; Ήμουν μέσα. «Ποιοι άλλοι ήταν μέσα;» «Όλη, όλη η σχολή», «Ποια όλη η σχολή;» «Όλη η σχολή». Έτσι το... «Όλοι», του λέω, «Όσους ξέρω. Όλη η σχολή ήταν μέσα». Άντε να βγάνουν άκρη. Δεν είπα ονομαστικά ήταν ο Γιάννης, ο Κώστας, ο Παύλος. «Όλη η σχολή», λέω, «όσους φοιτητές γραφτ' τους ότι είναι μέσα. Αυτή είναι η αλήθεια» του λέω. «Μα πώς» και «γιατί» και αυτό και το ξαναγύριζα εγώ στην πενταετία που θέλαμε και για αυτό ξεσηκωθήκαμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα κλαδικά φοιτητικά αιτήματα.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, εν τω μεταξύ είχαν μεσολαβήσει 15 ημέρες. Με πιάσανε μετά που έγινε το πραξικόπημα του Γκιζίκη, του πώς το λένε, του Ιωαννίδη. Εγώ μέχρι τότε κρυβόμουν. Και ήδη είχαν ανακοινώσει ότι δίνεται η πενταετία των τοπογράφων. Το πρώτο πράγμα το οποίο ανακοινώσανε οι υπο-Ιωαννίδη, τον Ανδρουτσόπουλο είχανε πρωθυπουργό, ήταν ότι η Σχολή Τοπογράφων γίνεται πενταετής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το πήρατε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

«Να», του λέω, «είδες ότι είχαμε δίκιο; Η νέα κυβέρνηση», του έλεγα του ασφαλίτη, «η νέα κυβέρνηση το αποφάσισε και είπε ναι». Με κοιτούσε αυτός καλά – καλά. «Δηλαδή, τι; δηλαδή δεν μπήκατε;», μου λέει; «Όχι», του λέω, «εμείς για φοιτητικά του λέω κυνηγάγαμε». Τι να πούμε τώρα; Έτσι, αυτή είναι η ιστορία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μετά βγήκατε από...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μετά περιμέναμε το επόμενο Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το οποίο το πρόλαβε η Κύπρος.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το οποίο το πρόλαβε η Κύπρος δυστυχώς. Δεν έγινε άλλο Πολυτεχνείο. Ήρθε η Κύπρος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μετά πέφτει η Χούντα. Εσείς ασχολείστε με το επάγγελμα.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μετά ασχολήθηκα για έξι μήνες ακόμα γιατί δεν είχα πάρει το πτυχίο μου. Χρώσταγα ένα μάθημα. Αυτό ήταν δηλαδή. Τελείωνα και το πτυχίο μου δεν το πήρα επίτηδες. Χρώσταγα ένα μάθημα και δεν πήρα το πτυχίο μου. Ασχολήθηκα λίγο με τον Σύλλογο.

Εκλέχτηκα τότε Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου με τον Γιάννη τον Μαρούκη Πρόεδρο, την Άννα την Καραγιαννάκη. Ποιος άλλος ήταν; Ο Βελισάρης ο Αλέκος, ο Γιώργος ο Παπαβασιλείου. Και κάτι ποιο μικροί από εμένα που δεν τους θυμάμαι. Άλλοι δύο πρέπει να ήταν, εφτά ήμασταν. Μου φαίνεται ο Κώστας ο Αγγελόπουλος ήταν. Τέλος πάντων, δεν θυμάμαι ακριβώς.

Κάθισα μέχρι τη διαγραφή μου από το ΠΑΣΟΚ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μάρτιο, Μάρτιο – Απρίλιο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μπήκατε στο ΠΑΣΟΚ;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μπήκα στο ΠΑΣΟΚ τον Σεπτέμβρη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Του '74;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι και πριν το πρώτο φοιτητικό συνέδριο διαγράφτηκα, με διέγραψαν δηλαδή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πολύ σύντομο το πέρασμά σας.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Σε έξι μήνες, σε έξι μήνες, έξι – εφτά μήνες, κάπου εκεί ήταν. Εφτά μήνες. Μετά από εφτά μήνες διαγράφηκα. Με διαγράψανε και ακολούθησα τη δικιά μου πορεία μετά πάλι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και τώρα, ήσασταν μηχανικός, δουλέψατε σε δημόσια έργα. Δηλαδή ήσασταν ενεργός επιστήμονας και επαγγελματίας. Τώρα που έχουν περάσει πενήντα χρόνια πώς αποτιμάτε όλα αυτά που ζήσατε και προσωπικά και πολιτικά;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ευχαριστημένος είμαι από τη ζωή μου. Με έμαθε, έμαθα μάλλον πάρα πολλά πράγματα στη Χούντα. Έμαθα να ξεχωρίζω ανθρώπους. Έμαθα να εκτιμώ

ανθρώπους, όχι στη Χούντα, σε όλη τη διάρκεια της ζωής μου. Ήμουν πάντα ενεργός πολίτης σε όλη αυτή την πενήντάχρονη ιστορία, πότε ασχολούμενος με την Νήαρ Ηστ, πότε ασχολούμενος με την ΕΣΚΑ. Η ΕΣΚΑ είναι τα σωματεία μπάσκετ της Αττικής, πότε με τον Δήμο Καισαριανής, 8 χρόνια. Τώρα τελευταία με έναν σύλλογο στο χωριό.

Έμαθα να είμαι ενεργός πολίτης. Δυστυχώς απογοητεύτηκα από την πολιτική και τους πολιτικούς. Όχι ότι δεν καταλαβαίνω τις υποχωρήσεις. Καταλαβαίνω τις υποχωρήσεις, καταλαβαίνω τη θεωρία του εφικτού. Αλλά αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι το ξεπούλημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γενικά αναφέρεστε τώρα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Γενικά. Δεν μιλάω για άτομα, δεν θέλω να μιλήσω για ανθρώπους με τους οποίους όταν κάναμε κάτι μαζί δεν είχαν σίγουρα στο πίσω μέρος του μυαλού τους την πορεία που θα ακολουθούσαν. Το κάνανε επειδή το πίστευαν. Δεν μπορώ να πω ότι ο Μίμης, η Μαρία, ο Στέφανος κ.λπ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχε ατζέντα τότε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

...ότι θα κάνει αυτά που έκανε στη συνέχεια. Δεν μπορώ να πω ότι η Μαρία έβλεπε αυτά τα πράγματα μπροστά της. Το έκανε επειδή το πίστευε τότε. Όλοι αυτοί τα κάνανε επειδή τα πίστευαν. Άλλο αν στην πορεία εκτιμήσαν τα πράγματα διαφορετικά από εμένα. Θα μπορούσα να είμαι και εγώ ένας από αυτούς αν μου δινόνταν ευκαιρίες; Δεν το ξέρω. Αν και πιστεύω ότι μου δοθήκαν ευκαιρίες και τις αρνήθηκα εγώ. Εγώ τις αρνήθηκα γιατί μου δώσαν την ευκαιρία, ειδικά όταν ήμουν στο ΠΑΣΟΚ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Για πολιτική καριέρα λέτε τώρα;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι. Όταν μου είπαν «Σε διορίζουμε υπεύθυνο του Πολυτεχνείου» στο ΠΑΣΟΚ τους είπα «Όχι, να με εκλέξετε υπεύθυνο του Πολυτεχνείου» στην ΠΑΣΠ τότε, «Να εκλεγώ», λέω, «υπεύθυνος του Πολυτεχνείου».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν προλάβετε. Λίγο μετά σας διώξαν.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Εγώ είπα «όχι διαφωνώ» και διαγράφηκα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Υπήρχε μία αγνότητα δηλαδή τότε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Μια αγνότητα και μία ενότητα, όχι μόνο αγνότητα, και ενότητα. Δηλαδή αν και με τον Γιάννη, με τον Μίμη, με τον άλλον τον Γιάννη, με αυτούς είχαμε

διαφορετικές πολιτικές σκέψεις, δρούσαμε ενωμένα και δρούσαμε ενωμένα γιατί ο στόχος, ο πρώτος στόχος μας ήταν να φύγει η Χούντα.

Δυστυχώς, δυστυχώς, για όλους μας ισχύει αυτό το δυστυχώς, μπήκαμε σε σχήματα τα οποία τα καθοδηγούσαν άνθρωποι που τους είχε ξεπεράσει η πραγματικότητα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κάποιοι μας έχουν πει από τους παλιούς συμφοιτητές σας ότι το Πολυτεχνείο είναι μία συνθήκη που τη ζεις μία φορά στη ζωή σου. Είναι ένα «τζοκεράκι», ας το πούμε, είναι κάτι σπάνιο. Συμφωνείτε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ε, δεν γίνονται κάθε μέρα πολυτεχνεία. Όσο και αν φωνάζουν οι διάφοροι τώρα που πάνε στις εκδηλώσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

«Εμπρός για της γενιάς μας τα Πολυτεχνεία»...

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

«Εμπρός για της γενιάς μας τα Πολυτεχνεία», δεν μπορεί να υπάρξει άλλο Πολυτεχνείο γιατί οι συνθήκες δεν είναι τέτοιες για να υπάρξει. Είναι σαν να μου λες να υπάρξει δεύτερη εθνική αντίσταση. Ε, δεν έχουμε Γερμανούς. Πώς να υπάρξει δεύτερη εθνική αντίσταση; Γιατί και τότε υπήρξαν ενωμένοι και τότε υπήρξαν καλά στοιχεία, ανεξάρτητα πώς εξελίχθηκαν και ανεξάρτητα πώς εξελίχθηκε και το Πολυτεχνείο.

Γιατί όλοι μιλάνε για το «ξεπούλημα» της γενιάς του Πολυτεχνείου. Γιατί δεν μιλάνε για το «ξεπούλημα» της γενιάς της εθνικής αντίστασης; Ο Τσιριμώκος που έγινε Πρωθυπουργός του Βασιλιά; Δεν ήταν καθοδήγηση στο ΕΑΜ;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δεν μιλάει όμως κανένας για «ξεπούλημα».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας στεναχωρεί όταν τα ακούτε αυτά;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, όταν μιλάνε για «ξεπούλημα», ότι η γενιά του Πολυτεχνείου «ξεπούλησε» τον ελληνικό λαό. Εγώ πιστεύω ότι η γενιά του Πολυτεχνείου κράτησε αυτή τη δημοκρατία των 50 χρόνων.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Με ποιον τρόπο την κράτησε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Με τη συμμετοχή της.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στα κοινά;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Στα κοινά, στα διάφορα κοινά. Δεν ήταν μόνο τα κόμματα!

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Που αυτή η συμμετοχή πήγε ταυτόχρονα παράλληλα με μία διαφθορά βέβαια σε ένα βαθμό;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Ναι, το ότι κάποιος διεφθάρησαν, το ότι κάποιος ξεπούλησαν τις ιδέες τους, πολλοί λίγοι είναι αυτοί. Οι πολλοί πιστεύω ότι δράσαμε και στη μετέπειτα ζωή μας και το κρίνω βλέποντας τον περίγυρό μου και βλέποντας τους επώνυμους που ξεπουληθήκανε. Από τα παιδιά που ήμασταν παρέα, οι περισσότεροι δεν πουλήσαμε τίποτα, δεν διεκδικήσαμε τίποτα παραπάνω.

Είχαμε μία συμμετοχή στα κοινά που λογικό ήταν να την έχουμε αυτή τη συμμετοχή στα κοινά, σε οποιαδήποτε κοινά ο καθένας αποφάσισε να ασχοληθεί. Γιατί εμείς δεν συμμετείχαμε και στα κοινά του Πολυτεχνείου; Λογικό δεν ήταν και στα μετέπειτα κοινά να συμμετέχουμε;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Δηλαδή, το ότι εγώ εκλέχθηκα Δημοτικός Σύμβουλος στην Καισαριανή σημαίνει ότι εξαργύρωσα το Πολυτεχνείο; 20 χρόνια εκλέχτηκα μετά από το Πολυτεχνείο. Δεν θυμάμαι αν στο βιογραφικό μου έγγραφα ότι ήμουν καν στο Πολυτεχνείο. Έγραφα για όλα τα υπόλοιπα τα οποία έχω κάνει στη ζωή μου. Δεν σημαίνει, ότι κάποιος αναγνωρίζουν και με αναγνωρίζουν ακόμη στην Καισαριανή ότι ξέρεις, να αυτός ήταν στο Πολυτεχνείο, τι είναι για εμένα δηλαδή; Δεν το θεωρώ τίτλο τιμής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι το θεωρείτε;

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Υποχρέωσή μου. Μετείχα τότε γιατί το πίστευα αυτό το πράγμα. Και σου λέω, και όλοι αυτοί οι οποίοι στη συνέχεια αλλάξαν ιδέες και ξεπούλησαν ιδέες...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τότε το πιστεύανε.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Τότε το πιστεύανε. Δεν είχαν κανένας δεν πιστεύω από αυτούς ότι σκεφτόταν ότι, ξέρεις, θα έρθει η μεταπολίτευση και θα γίνω βουλευτής και θα γίνω υπουργός και θα γίνω το ένα και θα γίνω το άλλο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όχι, όχι, συμφωνώ.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Κανένας δεν το έκανε αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ:

Το κάναμε επειδή το πιστεύαμε. Θέλαμε να πέσει η Χούντα. Θέλαμε να ζήσουμε ελεύθεροι. Αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

*****